

MARK LANEGAN

ZPÍVEJ POZPÁTKU A PLAČ

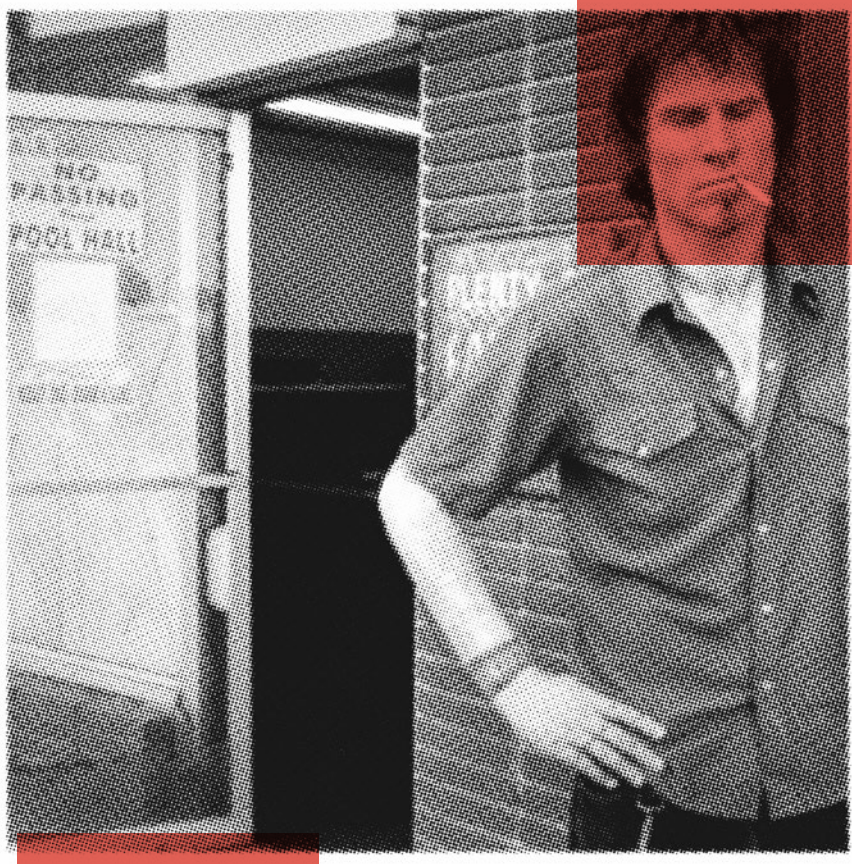
Kniha se čte jako nějaký zhýralý román Charlese Bukowského. Lanegan v ní přechází od hřichu k hřichu, proklíná ty, kteří mu bránili v hudbě, fetování a záletech, a vypráví hrůzné historky o svých slavných přátelích. *The Rolling Stone*

HOST

Přeložil
Vojtěch Nemčok Březík

Brno 2023

MARK LANEGAN

ZPÍVEJ POZPÁTKU A PLAČ

Sing Backwards and Weep

Copyright © 2020 by Mark Lanegan

This edition published by arrangement with Hachette Books,
an imprint of Perseus Books, LLC, a subsidiary
of Hachette Book Group, Inc., New York, New York, USA

All rights reserved

Cover design by Alex Camlin

Cover photograph by Anna Hrnjak

Cover copyright © 2020 by Hachette Book Group, Inc

Translation © Vojtěch Nemčok Březík, 2023

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2023

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1886-9 (PDF)

ISBN 978-80-275-1887-6 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1888-3 (MobiPocket)

Tonymu
a všem mým ostatním
nepřítomným kamarádům

Fet
ten nelže
pořád prší, zlato
v hlavě mám tak krystalicky čisto
budu se dívat z balkonu
zpívat pozpátku a plakat

ZPÍVEJ POZPÁTKU
A PLAČ

Obsah:

PROLOG—„POLICIE.“

- 1—DĚTSTVÍ ŠÍLENCE
- 2—KŘEHKÉ KRÁLOVSTVÍ
- 3—SVEDEN, OMRDÁN
- 4—KDYŽ S TÍM ZNOVU ZAČNEŠ,
BUDE TO, JAKO
BYS NIKDY NEPŘESTAL
- 5—MEATLOAF
- 6—MALINKATÉ DÝKY
- 7—VYKOPNUTÝ, ZNOVU NAJATÝ
A TISÍC PODOB STRACHU
- 8—PĚKNEJ OHOZ
- 9—JO, TADY POLICIE!
- 10—HOUSE OF PAIN
- 11—O PITÍ KRVAVÉ VODY
- 12—ZÁVISLÝ A VYČERPANÝ
- 13—ZÁBAVA S IDIOTEM
- 14—TO NEBYLO ZLÝ, MLADEJ
- 15—VEZMI MĚ K ŘECE
- 16—JEFFREY LEE PIERCE
- 17—VOLAL TU NĚKDO
NOČNÍHO VRÁTNÉHO?
- 18—VŽDYŤ JE TO GENIÁLNÍ,
TY TO NESLYŠÍŠ?
- 19—MRSKÁNÍ DELFÍNA
- 20—PARAZITICKÉ DÍTĚ

- 21—TEMNÉ DNY
22—DIVOČINA HRŮZ
23—MRDAT OSLY
24—NÁVRAT K JEHLE
25—NA TAHU S JERRYM
26—ŠÍLENÉ ČASY
27—MISS AUSTRÁLIE 1971
28—POMSTA, TA SVINĚ
29—LOTERIE
30—ŠTÍSTKO
31—TAK TOHLE JE TA LÁSKA?
32—RODINNÁ SEŠLOST
33—HULIL JSEM TRÁVU —
HIV POZITIVNÍ
34—ZLATO ZA CETKY
35—JEDNA TĚŽKÁ SLZA
36—OD WU TANGU K WAYLONOVI
37—TAJNÉ HRÁTKY SE SMRTÍ
38—UVIDÍME SE V MIAMI, KÁMO
39—NEDOSTATEK A TĚŽKOSTI
40—MRAZIVÝ EVROPSKÝ
ZÁBAVNÍ PARK
41—VATOVÁ HOREČKA
42—POSLEDNÍ PŘÍČKY
43—PSYCHICKÉ BOUŘE,
PROZŘENÍ A ZNOVUZROZENÍ

Epilog—VLK V ROUŠE TULENÍM

Poděkování

Prolog: „POLICIE.“

Jeho varování jsem nejdřív nezaregistroval, moje mysl se plně soustředila na ranní rutinu zakončenou štípnutím, úlevu od v tuhle chvíli už jen tupé, palčivé bolesti.

„Policie,“ zašeptal africký taxikář se silným přízvukem ještě jednou a koulením očima a rychlým pokrčením ramen naznačoval, abych se podíval do zpětného zrcátka, a taky že jo – ti tři mladí maníci, kteří jeli v dodávce za námi, vypadali jako tajní, co se nemůžou dočkat, až někomu nakopou zadek. Možná mně.

Spolu s mým metr devadesát vysokým fetáckým kámošem, transvestitou St. Louisem Simonem, jsme právě sehnali jeden gripáč heráku a jeden kokeše, které jsem si trochu neopatrně hodil do kapsy rozepnuté košile. Pytel nových cajků jsem měl nacpaný v přední kapse upnutých kalhot, protože jsem dneska nepočítal se střetem s autoritami. Teď jsem se cítil hrozně na ráně.

Po dalších deseti blocích seattleské čtvrti Capitol Hill bylo jasné, že nás skutečně sledují. Když auto zastavilo, v ulici jen kousek pod mým bytem, vyskočil jsem ven, vydal se k bytu nahoru pěšky po chodníku a ze všech sil jsem se snažil chovat nenápadně. Simon vystoupil z druhé strany v džínové minisukni à la karavanová čtvrť a botách na vysokém klínku, díky kterým působil ještě vyšší, a rozběhl se přes šterkový plácek mezi budovami. Periferně jsem zahlédl, jak ho tam dva chlápci rybičkou složili k zemi... Tak tohle nebylo dobrý. Byl jsem už skoro na rohu, když na mě zpoza něho zničehonic vyskočil malý, mladý polda v džínách a upnutém triku,

přidržel mi před obličejem odznak a prohlásil: „Počkej vteřinku, kamaráde! Kam ten spěch, kámo?“

S rukama automaticky zdviženýma nad hlavu jsem nahlédl co nejpřesvědčivější podrazácký, zaražený výraz, který jako by říkal: *O co tady jde?*

„Jdu prostě jen domů.“ Tupě jsem ukázal směrem k bytovce.

„A co je tohle?“ zeptal se, natáhl ruku a přes tenkou látku mé košile zmáčkl drogy.

„Co to kurva je, ty vole? Já tu *bydlím*. Co po mně chcete?“ ječel jsem a přitom jsem se od něj odtáhl a předstíral pobouření. Rychle jsem si spočítal, jak zle mi bude ve vazbě, než se na kauci dostanu ven, protože jsem si tohle ráno ještě nebouchnul. Kousek dál v ulici jsem viděl Simona a taxikáře, jak v poutech sedí na obrubníku, nohy ve škarpě, celé zadní sedadlo bylo vytažené z taxíku.

„Oukej, tak mi ukaž doklady.“

V hlavě jsem viděl svůj pas na stolku v bytě plném dýmek na crack a obrovskou hromadu použitých stříkaček vedle něj. Tudy cesta nevedla.

„Nemám je u sebe. Jmenuju se Mark Lanegan.“

Fízl přimhouřil oči, pozorně se na mě podíval a pak řekl: „Tys byl kdysi zpěvák, ne?“

Když mě doprovodil zpátky ulicí ke sledovacímu vozu, sebral z palubní desky malou černobílou fotku – chlápka, po kterém pátrali kvůli krádeži auta a který mi byl trochu podobný. Požádal mě, abych mu ji podepsal, a pak nás nechal jít.

DĚTSTVÍ ŠÍLENCE

Narodil jsem se v listopadu 1964, císařským řezem, s pupeční šňůrou omotanou kolem krku, a ocitl se na horší straně Kaskádového pohoří, v malém městečku Ellensburg na východě státu Washington. Moji rodiče byli potomci mnoha generací horníků, dřevařů, pašeráků alkoholu, drobných zemědělců, zločinců, trestanců a vidláků toho nejhrubšího zrna, kteří původně pocházeli z Irska, Skotska a jiných částí Velké Británie. Moje babička z matčiny strany se narodila ve Walesu, její rodiče byli praví Velšané. Jména mých rodičů, strýců, tet a prarodičů se rozšířila od Appalačských hor až po pouště východního Washingtonu a napříč všemi karavanovými čtvrtěmi, co jich jen mezi nimi leží. Jména, jako měli mí dědové, Marshall a Floyd. Ella a Emma, moje babičky. Roy, Marvin a Virgil, moji strýcové. Margie, Donna a Laverne, moje tety. Dale, můj otec. Floy, moje matka. Moje starší sestra dostala jméno Trina. Já jediný jsem vyvázl se jménem, které nebylo nudné a buranské. Se jménem, které jsem sice nenáviděl, ale když jsem se dozvěděl, že kdyby to bylo na mé matce, jmenoval bych se Lance, děkoval jsem za něj bohu. Lance Lanegan. Nedokázal jsem si představit nic absurdnějšího a víc ponižujícího a byl jsem vděčný svému otci za to, že tomu zabránil. Jelikož jsem věděl, že jsem mohl dopadnout i takhle, dalo se se jménem Mark žít. Ale stejně jsem měl radši, když mě ostatní oslovovali příjmením – Lanegan. Při představování jsem vždycky používal své druhé křestní jméno William. Přesto

o mně většina učitelů, trenérů a známých mluvila jako o Lane-ganovi, jako kdyby snad ovládali telepatii.

Oba moji rodiče pocházeli z prostředí extrémní chudoby a kruté bídy. Životy jich obou poznamenala už ve velmi raném věku tragédie. Oba byli prvními z rodiny, kteří chodili na vysokou školu. Oba se stali učiteli. No a škola, to nebylo nic pro mě.

Lavice pro mě byla jako klec a ani jsem se nepokoušel dávat pozor. Často jsem se zasníval a myslel na svou první velkou lásku – baseball. Po škole jsem trávil hodiny na improvizovaném hřišti na pozemku našich sousedů, hrál jeden zápas za druhým, dokud na to nebyla moc velká tma. Když jsem se konečně dolouadal domů, zákonitě jsem si vždycky vytrpěl proud urážek od své matky. Hlavní důvod jejího vzteku byl ten, že jsem nikdy nebyl doma (ačkoliv její nemilosrdné útoky si našly množství důvodů). Jenže pravou příčinou, proč jsem se domovu vyhýbal, byla ona. Já i moje starší sestra Trina jsme využili každé záminky k nepřítomnosti, abychom se vyhnuli jejímu sžíravému psychickému týrání. Ale i já a Trina jsme si vždycky šli po krku, na to si pamatuju od nejranějšího dětství. Protože otec nebyl skoro nikdy doma, musel jsem oběma ženám vzdorovat. Zdálo se, že jedině, co matce kdy přinášelo radost, bylo šikanovat mě a zesměšňovat cokoli, co mě zrovna začalo zajímat. Kdykoliv mě fackovala, s oblibou přitom říkala: „Ty nejsi můj syn!“ Jak jen jsem si přál, aby to byla pravda! Když jí bylo pouhých šest let, na vlastní oči viděla vraždu svého otce na trávníku přímo před jejich rodinným domem, pak vyrůstala ve výhradně mužských kolektivech v táborech dřevařů, kde její matka pracovala jako kuchařka, a dospěla v toxickou osobu. „Fakt povedený kvítko,“ říkával otec.

Když se moji rodiče rozešli, s radostí jsem se rozhodl zůstat s otcem. Přestože ho vždycky obklopovala aura hlubokého, tichého smutku, byl to dobrosrdečný a starostlivý chlap,

který to s každým myslel dobře. Ale nikdy mě nedokázal zkrotit, ani když jsem byl hodně mladý.

Ve Vail's, potravinách naproti naší škole, jsem kradl tyčinky Snickers, 3 Musketeers, Milky Way a Almond Joy a prodával je spolužákům za výhodnou cenu. Stal jsem se posedlým hrou zvanou čtvrtáky, při které hráči házejí mincemi o stěnu. Kdo dokáže, aby ta jeho přistála nejbliž zdi, vyhrává všechny peníze na zemi. Trávil jsem každou volnou chvíli tím, že jsem se snažil sehnat děti, které by si se mnou zahrály, a vždycky mě pěkně nasralo, když se ozval školní zvonek a my se museli vrátit do třídy. Otec jednoho mého dobrého kamaráda obchodoval s hazardními hrami, objížděl hospody a bary v celém státě a prodával děrovací losy a jiné kratochvíle pro opilce, kterým se zachtělo promrhat pár dolarů. Jednou o víkendu, když kamarádovi rodiče nebyli doma, jsem šel k němu na návštěvu.

„Ty, Matte, co kdybysme šli dovnitř a mrkli se na věci tvého táty?“

Přemlouvat jsem ho zrovna nemusel. Prolezli jsme oknem do stodoly, kde jeho otec skladoval zboží. Popadl jsem pár děrovacích losů z jeho zásob a vzal si je domů. Už tehdy mě často ovládla ryzí ďábelská posedlost, která se mě zmocnila, kdykoliv jsem zmerčil příležitost k nějakému podrazu. Neměl jsem toho moc, ale zato jsem měl dost volného času, a tak jsem se dal do práce. V průběhu několika následujících dnů jsem od sebe pečlivě odděloval poloviny losů plochým šroubovákem a dával si velký pozor, abych je nějak očividně nepoškodil. Potom jsem strávil hodiny rolováním maličkových kousků papíru uvnitř a zbavoval se těch z nich, které obsahovaly čísla, co vyhrávala dvacet, padesát nebo sto dolarů, zatímco ty vyhrávající jen jeden, dva nebo pět dolarů a ty nevitězné jsem vkládal zpátky do schránek. Pak jsem obě poloviny losu zase opatrně slepil k sobě. Moje úprava byla tak dokonalá, že nebylo možné poznat jakýkoliv zásah.

Losy jsem nosil v tašce na tělocvik ze třídy do třídy celý den a prodával jedno propíchnutí za dolar. K Mattově škodolibé radosti pak nikdo samozřejmě nikdy nevyhrál žádnou vysokou částku, o to jsem se přece předem postaral.

Svoji posedlosti kšeftíky jsem obětoval každý den, veškeré úsilí a všechny myšlenky. Ať už jsem vstával, nebo šel spát, nápady, jak si přilepšit, byly tím prvním i posledním, na co jsem ten den myslel. Mezi žáky, kterým byla nepříjemná moje agresivita, moje ochota obrat je o peníze, jsem byl dost neoblíbený. Nikdy mi nezáleželo na tom, jak moc nebo jak málo peněz mám. K životu mě probouzelo jediné vynalézání nových způsobů, jak k nim přijít, a samotná činnost, která pak k mému obohacení vedla. A bylo to se mnou čím dál tím horší.

Když jsem byl na druhém stupni základky, začal jsem sem tam krást plechovky piva z nevyčerpatelných zásob svého foťáka a pašoval jsem je do školy v tašce na tělák. Táta byl navíc tesař, a tak si vyrobil skutečný barový stůl a zařídil místnost, kde hrával se svými kumpány karty. Ta se nacházela ve sklepě, hned vedle mého pokoje. Jako materiál použil dřevo, které získal zdarma díky tomu, že v okolí obstarával bourání stodol. Ukradená piva jsem vždycky pil o přestávkách mezi hodinami v nepoužívaném kumbálu našeho školníka nebo někde za dostatečně vysokým křovím na pozemku školy během velké přestávky. Začal jsem kouřit trávu, jako jediný z žáků druhého stupně v našem malém venkovském městečku. Stal se ze mě zlodějíček. Během každé hodiny jsem se omluvil, abych si mohl odskočit na záchod, ale ve skutečnosti jsem pak rychle zamířil přes celou školu až do šatny u tělocvičny. Tam jsem se probíral kapsami dětí, které si nezamykaly věci. Drobné, bankovky a cokoliv, co jsem objevil, to jsem sebral. Nekradl jsem jen během hodiny tělocviku. Nikdy mě nechytily.

Otec mou výchovou trávil minimální množství času. Kvůli velmi náročnému pitnému režimu a celoživotním zájmům,

kteře zahrnovaly nahánění ženských a celonoční hraní karet, se velmi rychle vzdal pokusů vynutit si jakoukoliv poslušnost. Díky tomu jsem se mohl šťastně prohánět po ulicích jako nějaké divoké zvíře. Po nepříjemných letech strávených pod matčinou nadvládou jsem byl otci vděčný za tuhle nově nalezenou svobodu objevovat své momentální pudy, divoká zaujetí, probouzející se perverzní fetiše. Připadal jsem si jako nejšťastnější děcko pod sluncem – žádná pravidla, žádná večerka, prostě nic. Ve dvanácti už jsem byl závislým hazardním hráčem, novopečeným alkoholikem, zlodějem a pornomaniakem. Moje sbírka pornočasopisů byla skutečně obrovská. Většinu jsem získal díky hodinám stráveným prohledáváním popelnice nedaleko studentských kolejí v areálu vysokoškolského kampusu. Ani v několika-patrovém domě, kde jsem bydlel jen s otcem a pár psy, se mi je nedařilo dobře ukrýt.

Když byli naši ještě spolu, musel jsem schovávat cokoli osobního a citlivého. V mých devíti objevila matka krabičku nepoužitých kondomů, které jsem vylovil z popelnice, a úplně vypěnila. Krátce předtím, než se rodiče rozvedli, našla v mém pokoji dýmku na trávu a trvala na tom, že musím k psychologovi. Ten mi řekl: „Mám dojem, že psychologa nepotřebuješ ty, ale tvoje máti.“ Tak či tak, jediná věc, kterou můj otec u svého třináctiletého syna nemohl vystát, bylo kouření marihuany. Svou kuřáckou sestavu – bong, papírky a další serepetičky – jsem občas schovával v psí boudě pod přístřeškem na auto. Otec se nespokojil s tím, že moje nádobičko jen vyhodil, ale několikrát jsem ho našel zničené, roztlučené kladivem nebo rozdupané. Poučil jsem se, varování pochopil a vymyslel si nové skryše.

Otec věřil, že důležité jsou činy, ne slova. Veškeré naše vážné rozhovory bych nejspíš dokázal spočítat na prstech jedné a půl ruky. Jednoho dne si mě zavolał nahoru.

„Marku, pojď sem. Musíme si promluvit.“

Předpokládal jsem, že se na mě zase přišli vyptávat policajti a řekli mi, co jsem podle nich udělal, a určili čas, kdy mě má přivést na stanici.

„Jasně, tati. Co je?“

„Ehm,“ řekl, „víš, že jsem učitel a že moje třídy jsou plny dětí, co nemají ani polovinu dovedností a příležitostí co ty. Každý rok mi přibudou jeden nebo dva žáci, kteří ve mně vzbuzují neotřesitelný dojem, že jednoho dne skončí v base nebo pod drnem. Divil by ses, jak často se moje tušení vyplní.“

Synku, někdy se stejnýmu pocitu neubráním, když se dívám, jak si klestíš cestu životem... jak se ti jen zlíbí. Myslíš si, že pravidla, která platí pro nás ostatní, se tě netýkají. Dneska s tebou mluvím, protože jsem si uvědomil, že i když už jsi nějaký tvrdý lekce dostal, ještě jich máš pár před sebou. A bude to pro tebe těžký a bolestivý. Jsi celý tvůj strejda Virgil. Ten od narození neměl v životě nic, jen bolest, zmatek a problémy, a to až do smrti.“

Strejda Virgil zemřel v domově důchodců na následky těžkého alkoholismu, když mu bylo čtyřicet tři let. Roky se toulal křížem krážem Amerikou, tajně naskočil na stovky vlaků, byl to nefalšovaný vágus. Když byl můj táta na vysoké, připadl mu nezáviděníhodný úkol cestovat po celém severozápadním území a platit za mého strejdu kauce. Musel Virgila dostávat z vazby tak často, že si k němu pochopitelně vypěstoval určitou dávku zášti. Virgil jezdil vlakem, dokud jednou opilý pod jeden nespádl a nepřišel o obě nohy. Otec mi vyprávěl, že byl při tom, když se jeho bratr Virgil probudil v nemocničním pokoji a uvědomil si, že nemá nohy. „Co na to říkal?“ zeptal jsem se. Odpověděl svým typicky stručným způsobem: „No, podělanej štěstím teda nebyl.“ Když jsme po smrti babičky vyklízeli její dům, aby ho mohli zbourat, našli jsme s otcem krabici od bot plnou pohlednic, které jí Virgil posílal z nejrůznějších koutů USA. Všechny začínaly úplně stejně, popisovaly, odkud píše a jakou podřadnou prá-

ci zrovna má. Končily taky stejně. Všechny byly adresované jeho matce.

„Marku,“ řekl mi otec, „zdá se, že seš nenapravitelný. Ty prostě nechceš být vzdělavatelný.“

Vzdělavatelný byl jeden z jeho oblíbených výrazů. Snažil jsem se ovládnout, abych neobrátil oči v sloup.

„Takže navrhuju, aby ses pochlapil a začal s tím hned teď, a tím myslím, abys vzal rozum do hrsti. Rozhodně tím nemyslím rvačky. Těch už bylo i tak dost a mě už nebaví platit za tvoje zlámaný hnáty.“

Zlomil jsem si totiž kloub na ruce snad při každé výměně názorů, do které jsem se zapletl.

„Musíš utužit svoje tělo i mysl. Tam, kam máš namířeno, synku, budeš k přežití potřebovat všechnu sílu a mazanost, kterou v sobě máš. Nevím, čím to je, ale takovej už ses nám zkrátka narodil. Stejně jako strejda Virgil, do háje,“ řekl a kroutil přitom hlavou. Měl pravdu. Vypadalo to, že ze všech lidí, co jsem znal, jsem byl právě já ten nejnePOCHOPITELNĚJŠÍ chodící magnet na sračky, který kdy spatřil světlo světa. Rvačky pro mě byly na denním pořádku od základky až po střední. Ve čtrnácti mi dal před malou hospodou na kraji karavanové čtvrti do nosu dospělý chlap, protože jsem se ho zeptal, jestli mně a mým kámošům koupí pivo. A od té doby, co mi do tváře zabodl tužku kluk, který se mi pokoušel vypíchnout oko, jsem měl dokonce na obličejí nadosmrtní vytetovanou malou tečku.

Ale v mých vzpomínkách na rané dětství, ve kterých jsem sedával na zemi vedle Virgila trůnícího v kolečkovém křesle s dekou na klíně, na mě strýc působil jako přesný opak toho nevrlého a problémového člověka, kterého popisoval otec.

Když jsem zatůkal na jeho duté protězy ukryté v nohavičích, zaklonil se a přímo říčel smíchy. Jeho dozadu ulíznuté havraní vlasy mi připomínaly Elvise Presleyho.

Jednoho dne jsem v Ace Books and Records, jediném obchodě s komiksy a hudebními deskami v Ellensburgu,

na obálce časopisu *Creem* uviděl zvláštním způsobem přitažlivou fotku chlápka bez trička. Zeptal jsem se majitele obchodu Tima Nelsona, kdo to je.

„Kámo, tohle je Iggy Pop.“

Jediné, co v tomhle kulturně izolovaném zapadákově hráli v rádiu, bylo country. Nikdo v Ellensburgu ani netušil, kdo je Jimi Hendrix, a to se narodil v Seattlu, jen sto padesát kilometrů odsud.

Tim mi pustil pár raných punkrockových singlů a já se z toho na místě málem udělal. „Anarchy in the UK“ od Sex Pistols pro mě představovalo zjevení, které mi okamžitě a navždy změnilo život. Ta agresivní a vzteklá muzika mě zhypnotizovala. Ještě jako malý kluk jsem měl jednu desku od Alice Cooper a tu jsem poslouchal až do zblbnutí, ale tohle bylo něco exotického, co ke mně promlouvalo způsobem, který jsem nedokázal popsat slovy. Jediné, co jsem věděl jistě, bylo, že toho chci víc.

Během pár dnů jsem všechny komiksy, které jsem nasbíral během dětství, vyměnil za desky: The Sex Pistols, Damned, Stranglers a taky Ramones, Iggy, David Bowie, The New York Dolls a The Velvet Underground. Byl to prakticky zázrak, že se mi tady tahle alba vůbec podařilo sehnat, ale Tim Nelson byl dost úkaz, vypadal jako hipík, měl však široký záběr a chuť objevovat nové věci, které vybočují z řady. Děkoval jsem bohu, že jsem je objevil, a o samotě je roky poslouchal.

Časté potyčky s muži zákona mému mínění o autoritách moc nepomohly. V patnácti mě přivedli na stanici a vyslychali kvůli několika autorádiím, co někdo ukradl přímo z parkoviště autosalonu. Když jsem odmítl napráskat týpka, o kterém jsem věděl, že to udělal, vešel do místnosti kapitán Kuchin osobně a nechali mě s ním samotného.

Fabian Kuchin byl nechvalně proslulý tvrdák. Práci místního strážce zákona brutálně vykonával už několik let. Ruku měl v sádře kvůli nějakému divočejšímu zatýkání nebo rvačce v baru.

„Chlapče, zeptám se tě ještě jednou a naposled. Kdo šlohl ty rádia?“

„Nevím.“

Jen jsem to dořekl, praštil mě do hlavy zlomenou rukou v sádře jako kyjem a shodil mě tím ze židle na zem.

„Až se tě příště na něco zeptám, možná se trochu víc zamyslíš, než mi odpovíš.“

Nebylo to naposled, co jsem dostal od ellensburgských policajtů nakládačku. O pár roků později mě během oslav Dne nezávislosti dva strážníci přišpendlili k zemi, ksichtem k asfaltu, a dali mi obuškem šlupku do koulí a zezadu do hlavy.

Kuchina za několik let zatkli za to, že prodal pár gramů kokainu federálním agentům v utajení. Dostal pokutu ubohých pětadvacet tisíc dolarů a rok vězení, odkud ale mohl odcházet za účelem vykonávání zaměstnání – ukázkový příklad korupce typické pro místní policejní složky, které mě odjakživa šikanovaly. Zpráva o Kuchinově zatčení mě každopádně potěšila. Vždycky jsem mu přál jen to nejhorší.

Na střední jsem hrával baseball, který jsem miloval, a taky fotbal, který jsem nesnášel. V našem fotbalovém týmu jsem byl jeden ze dvou zadáků a byli jsme nemožní. Je pravda, že já uměl házet a ten druhý zas rychle běhat, ale to nebyla zrovna vítězná kombinace. Náš *tight end* zajišťoval obr, který už v šestnácti měřil dva metry. Byl to silný, rychlý a důrazný hráč, ale ruce měl děravé jako cedník. Kdykoliv jsem se stáhl trochu zpátky, abych mohl během těch několika málo vteřin, než mě rozdrťí obrana druhého týmu, někomu nahrát, byl on jediný spoluhráč, kterého jsem viděl. Mohl jsem mu míč hodit, kolikrát jsem chtěl, stejně se mu vždycky směšně odrazil od rukou na helmu a pak ho trefil do masky nebo do hrudi. Později měl úspěšnou, celou dekádu trvající kariéru v NFL,

ale na křídle. Prostě hovado, které mělo za úkol tam jen stát, bránit soupeři ve hře a na míč nesahat.

Po zápase jsme se skoro pokaždé odbelhali poražení ze hřiště do šatny a drželi se za své modročerné zadky jinak nepoužitelnýma rukama.

Navíc jsem byl vždycky jako páté kolo u vozu. Přestože jsem hrál na pozici, která sama o sobě znamenala vedoucí úlohu, moji spoluhráči ke mně chovali jen stěží skrývané opovržení. Nedokázal jsem pochopit jejich starosti o známky, přítelkyně roztleskávačky a školní párty. Uvnitř jsem se smál, kdykoliv jsem je pozoroval, jak společně tvrdě pracují, když podvádějí při psaní domácích úkolů. Já to měl tak na párku, že jsem ani nepodváděl. Za celou svou středoškolskou kariéru jsem neudělal jediný domácí úkol. Bylo mi úplně fuk, jestli v nějakém předmětu propadnu, nebo jestli se mi nějakým hnutím osudu podaří projít do dalšího ročníku. Za to se ke mně ostatní chovali se směsicí zvědavosti, nelibosti a strachu. Držel jsem se stranou, ale nenechal si nic líbit. A to v některých rádobý tvrdčících vyvolávalo touhu podráždit lva.

Jednou se mě v autobuse cestou z dalšího prohraného zápasu někdo zeptal, jestli si může poslechnout, co si pouštím ve walkmanovi. Můj punkrockový playlist si pak postupně ohleduplně půjčovali všichni členové týmu, aby mohli být součástí mého pranýřování. Nikdy nezapomenu, jak se smáli a dívali se na mě jako na šílence. Jeden z nejoblíbenějších členů týmu, runningback, mi hodil na hlavu kostku ledu, aby pobavil svoje kámoše. Vypnul jsem ho pěsti v zadní části autobusu a zlomil si přitom ruku. Zbytek sezony jsem pak sám strávil jako obránce, s rukou, kterou jsem házel, zamotanou v několika vrstvách molitanu a lepicí pásky.

Mimo sportovní sezonu jsem se plně oddával alkoholismu. Každý den po cestě ze školy jsem vystoupil z autobusu ještě ve městě, zastavil se v potravinách a ukradl půllitrovou

láhev MD 20/20, mixu vína s něčím silnějším, známého spíš jako Vztekly pes. Vždycky jsem si tu placatku strčil zepředu za kalhoty a nenápadně si to štrádoval ke dveřím a ven a pak nahoru ulicí do parku, kde jsem ji vypil. Potom jsem se vracel pro další. Ploché láhve té vínové brečky byly jako dělané na to, aby se daly jednoduše ukrást.

Když jsem dorazil druhou láhev, rád jsem se vydával do univerzitního kampusu šlohnout něčí kolo. No a pak následovala hrozivá opilecká jízda – často několikrát přerušena, protože jsem se vymáznul – ke kanálu, který se vinul poli asi půl kilometru od našeho domu. Tam jsem kolo pohodil do vody, přešel přes most a zbytek cesty domů šel pěšky. Takhle to chodilo několik let.

Mého otce zatkli za řízení v opilosti a vzali mu řidičák. Tou dobou jsem zrovna dokončil autoškolu, a zatímco všichni moji vrstevníci dostali řidičské průkazy a vlastní auta, já si musel na to svoje počkat, dokud si otec neodpyká trest a neobnoví pojištění. Strávil šest víkendů ve vazbě a musel zaplatit tučnou pokutu. Dost mě žralo, že ani šest měsíců po tom, co jsem úspěšně splnil poslední jízdu, jsem nemohl legálně řídit. Řidičák jsem dostal až v sedmnácti, po zdánlivě nekonečném čekání. Jednou navečer jsem vzal jednu holku na vyjížďku po polňače, která vedla souběžně s kanálem. Chtěl jsem si s ní dát pivo a pak ji, jak jsem doufal, ošukat. V určitou chvíli vystoupila, aby se vymočila v křoví. Když se vrátila, chvěla se nadšením.

„Marku, pojď ven, to musíš vidět!“

Dovedla mě až ke kanálu, tou dobou vyschlému, kde bylo na dně poházených nejmíň sedmdesát rezavých, rákosím prorostlých bicyklů.

Vzadu na krku jsem cítil horkost, jak se ve mně plíživě rozlival zlodějský pocit viny.

„Divný,“ řekl jsem a strkal ji zpátky k autu. Všechna má tajemství. Nikdy bych je nikomu neprozradil, tehdy ani teď.

Nasrat na fotbal! Rozhodl jsem se tak v létě, když jsem byl v předposledním ročníku. Můj jediný kámoš z týmu, Dean „Zeek“ Duzenski, tvrdý a mazaný kluk se zdravým selským rozumem, který mně nahrazoval staršího bráchu, předchozí rok odmaturoval. Byl to můj kumpán při pitkách, rádce a při několika příležitostech, kdy jsem to potřeboval, i ochránce. Když jsem se jednou chystal oblíknout a připravit na trénink, našel jsem svou helmu po okraj naplněnou limonádou. Za tímhle „vtipem“ nestál nikdo jiný než nejvyšší, nejtěžší člověk z našeho týmu Waddell Snyder, ohromný černoch s velmi tmavým odstínem pleti, který vážil hodně přes sto kilo a hrál na křídle. Často jsem býval terčem jeho vtipů a schválností a on si jen málokdy nechal ujít příležitost mě šikanovat. Toho dne po tréninku celý tým s úžasem sledoval, jak Zeek naděluje tomuhle obrovskému, pomalému, zmatečnému, hubatému násilníkovi deset dlouhých minut nejvýživnější, nejchladnokrevnější, fyzicky nejničivější nakládačku, jakou jsem kdy viděl. Jeden drtivý úder pěstí stíhal druhý, až byl obličej toho velikánského kluka skoro k nerozeznání. Asi není třeba zdůrazňovat, že Del Snyder si už nikdy nedovolil říct mi byt' jen jediné slůvko. Taky jsem se nikdy nesžil s ostatními spoluhráči a jejich infantilními starostmi a našeho hlavního trenéra jsem nesnášel už od začátku. To, jak mě komandoval, jako bych byl nějaký voják v základním výcviku, mi nikdy nepřišlo v pořádku.

Jakmile jsem odmítl zúčastnit se prvního dne letní přípravy na sezonu, která měla být moje poslední, trenér se rozhodl, že nejlepším řešením bude osobní audience u nás doma. Když se mu nepodařilo nalákat mě zpátky, naštvál se, namířil mi prstem na hrud' na našem dvoře a řekl mi, že jsem budižkničemu a sráč. Otec, který učil na stejné střední škole, konečně vyšel z domu.

„Nazdar trenére,“ pronesl nenuceně, „co kdyby ses na to vymrdal a vpadl z mýho pozemku, než zavolám policajty?“

Vyprskl jsem smíchy. I když každé druhé slovo, které vyšlo z otcových úst, bylo *hovno* nebo *prdel*, nikdy v životě jsem ho neslyšel říct *mrdat*. To, že si to slovo šetřil pro mého kouče, svého kolegu, mi dělalo neskutečně dobře.

Potom co jsme jednou večer strávili s kamarádem několik hodin chlastáním, jsem ho ukecal, aby uskutečnil jednu moji temnou myšlenku, která se mi honila hlavou a se kterou jsem si pohrával už celá léta. Jeli jsme jeho jeepem hluboko do divočiny, dokud jsme nenašli dodávku patřící mojí probační úřednici, kterou jsem opovrhoval. Užitek vůz, jímž se přesouvali na těch pár desítkách arů pozemků, co vlastnili, stál na poli, skladovali v něm seno pro dobytek jejího manžela. Zatímco můj parták kradl součástky motoru a náradí, já jsem dodávku zdemoloval perlíkem. Cestou domů nám začalo zkratovat rádio, a když jsme se po něm oba natáhli, abychom ho třepáním vzkřísili, můj opilý kámoš přestal dávat pozor na cestu a vjel přímo do hlubokého příkopu vedoucího podél chodníku.

Náraz mě vyhodil z jepeu a prudce mnou mrštil o asfalt. Když jsem si chtěl rukou odhrábnout vlasy z obličeje, všechny mi zůstaly v ruce. Byl jsem částečně skalpovaný, na jedné straně hlavy jsem měl ošklivé otevřené rány. Kamarádovi, který řídil, to utrhlo palec na ruce.

Šli jsme pěšky víc než kilometr k nejbližší farmě, kámoš si přidržoval palec na svém místě, v agonii skučel a z díry na ruce se mu valila krev. Když jsme zabušili na dveře jednoho domu a zavolali o pomoc, byly čtyři hodiny ráno. Pán domu nás přivítal s brokovnicí, kterou nám mířil na obličej. Zatímco jsme stáli v jeho kuchyni a čekali na záchranku, zíral jsem na obrovskou kaluž krve, která se tvořila na prastaré línoleové podlaze. Moje práva mi policajt přečetl, když jsem ležel v nemocniční posteli.

Před soudem vzali v potaz mé předchozí prohřešky: vandalismus, vykradení vozidla, několik zaznamenaných případů nelegální skládky, neoprávněný vstup na cizí pozemek, dvacet šest pokut za konzumaci alkoholu nezletilým, krádež alkoholu, držení marihuany, krádeže kol, náradí, autodílů a motodílů, močení na veřejnosti, krádež bečky piva a píp, pojišťovací podvod, krádeže autorádií, opilost na veřejnosti, vloupání, držení kradeného majetku a taky výtržnictví, které mi přišli při druhém zatčení za močení na veřejnosti. Uznali mě vinným v případech vandalismu, krádeže a konzumace alkoholu nezletilým, ale s přihlédnutím k obsáhlému výčtu prohřešků, které jsem spáchal ještě jako mladistvý, mi bylo vyměřeno osmnáct měsíců vězení. Trest jsem měl nastoupit v Sheltonu, věznicí se středně silnou ostrahou ve státě Washington. Když jsem stál před soudem, abych si vyslechl rozsudek, soudce si prohlédl můj trestní rejstřík a oslovil mě.

„Mladý muži, zkusil někdy někdo sehnat někoho, kdo by vám pomohl s vaším problémem?“

Mlčel jsem.

„Když se tak dívám na ten výčet, je nad slunce jasné, že jste alkoholik závislý na drogách. Každé z těchto obvinění má co do činění s užíváním drog a pitím.“

Pořád jsem nic neříkal.

„Paní žalobkyně, působí mi trochu potíže pochopit vaši ochotu poslat za mříže osmnáctiletého chlapce, který ještě chodí na střední školu. Jsem v šoku, že vás nenapadlo tomuto mladíkovi pomoci.“

Pane Lanegane, dám vám teď šanci, která se naskytne jen jednou za život. Důrazně vám doporučuji, abyste se nad sebou zamyslel a zpytoval svědomí. Tento trest bude pouze podmíněčný, ale jen pokud podstoupíte roční ambulantní léčbu v soukromém středisku pro drogově závislé. Jménem tohoto soudu vám také nařizuji pravidelné užívání léku Antabuse, a to pod odborným dohledem. Při sebemenším nedo-

držení kterékoliv z těchto podmínek se nebudu rozpakovat poslat vás na rok a půl do Sheltonu.“

Ven jsem vyšel jako opařený. Věděl jsem, že soudce mě ohromně šetřil. Ale největší starosti mi dělalo to, jak budu moct pít a zároveň brát lék, jehož jediným smyslem na tomhle světě je, aby vám bylo k smrti zle, pokud to uděláte. Jako malý jsem uprostřed zimy v místním parku viděl indiána, který si vzal Antabuse a pak se napil. Rázem z něj byla troska, ležel na zádech na piknikovém stolku a bylo mu tak hrozně, že sténal. Měl jsem dost rozumu na to, abych nepokoušel osud, a během soudem nařízeného roku své střízlivosti jsem nepil alkohol.

Ale v roce 1982 nikomu v mém léčebném programu ani netestovali moč. Dál jsem denně prodával trávu a LSD. Skoro každý den jsem si před odchodem do školy dal trochu LSD a pár šluků trávy, naskočil do dodávky a jel na první hodinu. Čtyři večery do týdne jsem chodil na léčení. Když vedoucí procházel místností a ptal se každého ve skupině „Jsi dnes čistý a střízlivý?“, mockrát jsem byl zhulený nebo jsem lehce frčel na tripu.

Dva týdny po začátku mé poslední baseballové sezony se mi hráčsky vedlo jako nikdy předtím. Přestože sezona teprve začínala, pálkoval jsem za 0,700 a podle toho, proti komu jsme hráli, jsem na pálku nastupoval jako čtvrtý nebo pátý, což byly dvě rozhodující pozice v pořadníku. Nadhazování už pro mě bylo prakticky bez práce. Když jsme vyhrávali, nasadili mě na posledních pár směn jako zavírače. Házel jsem nejmíň dvakrát tvrději než náš zahajovací polář, a buď jsem strajkoval jednoho pálkaře za druhým, nebo jsem je divoce tloukl míčkem do těla nebo do hlavy a posílal je tak bez námahy na první metu.

Díky zasloužené pověsti divocha jsem byl ve výhodě, už když soupeřovi pálkaři nastupovali. Nikdo nechtěl dostat bleskově hozenou peckou míčkem, a navíc se mi jednou nebo

dvakrát podařilo ukončit zápas tím, že jsem třikrát po sobě vystrajkoval pákara. Po letech průměrných výkonů se mi konečně dařilo hasit sžíravou žízeň po vítězství. A proslýchalo se, že na naše zápasy začali chodit lovci talentů, kteří pracovali pro vysokoškolské týmy. I když vzhledem k tomu, že moje studijní výsledky vlály někde na okraji průměru, bylo prakticky vyloučeno, že bych se na vysokou školu dostal. Baseball byl útočištěm, do kterého jsem se jako dítě uchýlil, abych se vyhnul matce, ale stěží jsem mohl doufat, že mě jako mávnutím kouzelného proutku vytáhne z žumpy, kterou se pro mě Ellensburg stal.

Jednou přišel na trénink zástupce ředitele naší střední a vzal si stranou trenéra Taylora. Neslyšeli jsme, co si vykládají, ale když kouč hodil na zem čepici a začal zástupci ředitele rvát přímo do obličeje jako rozlícený profesionální manažer dohadující se s rozhodčím kvůli nějakému rozhodnutí, moje spoluhráče to rozesmálo. Já se smál s nimi. Pak si mě trenér zavolal.

Vedení školy zjistilo, že jsem minulý semestr neukončil předmět ekonomika domácnosti, takže jsem nesplnil povinné množství předmětů nutné k tomu, abych se mohl účastnit sportů. Zástupce ředitele právě informoval kouče, že s mojí baseballovou kariérou je konec.

Taylor se s tímhle verdiktem nehodlal smířit, a tak se vydal za učitelkou ekonomiky domácnosti, která byla prvotní příčinou toho, že mi odzvonilo. Domluvila se s ním, že pokud budu chodit do školy hodinu před začátkem vyučování a její předmět si zopakuju, budu moct dál hrát baseball, což bylo to jediné, na čem mi záleželo. Měl jsem strach, jak zvládnu jít do školy v době, kdy obvykle hulím z bongu v ložnici, ale souhlasil jsem. Souhlasil bych s čímkoliv, jen abych mohl hrát.

První den mé brzké ranní hodiny ekonomiky domácnosti II měla moje učitelka na srdci několik věcí.

„Marku Lanegane. Jsi jeden ze studentů, ze kterých se mi dělá zle, když je pozoruju, jak se promenádujou po téhle škole.“

Tohle jsem teda nečekal.

„Vím, že si myslíš, že jsi děsný frajer, ale já jsem tady od toho, abych ti řekla, že se šeredně mylíš. Ve skutečnosti jsi odpad. Jediný důvod, proč jsem souhlasila s touhle dohodou, je, že chci, abys i ty pochopil, co jsi ve skutečnosti zač, ačkoliv já už to vím. A nemysli si, že mě nebo kohokoliv jiného oblafneš. Moc dobře vím, že každý den kouříš marihuanu.“

Tou poslední větou uhodila hřebíček na hlavičku.

„Jestli si myslíš, že to tady budeš mít jednoduché, tak to se opět pleteš, zlatíčko. Tahle hodina teď pro tebe bude mnohem těžší, protože minule se mi zdálo, že ti připadala tak nějak k smíchu. Tady ale není k smíchu nic, chlapečku. Budeš dostávat nálož domácích úkolů a očekávám, že s příchodem do třídy je budeš mít každé ráno hotové. Pokud někdy odevzdáš cokoliv pozdě, s naší dohodou je konec. Přeji hodně štěstí.“

Tohle všechno už v sedm ráno? Její otevřené nepřátelství mě zmátlo, protože i když jsem předchozí semestr během většiny jejich hodin chyběl, nikdy jsem nebyl z těch, kteří by dělali problémy, bordel, nebo dokonce jen mluvili v hodině. Jasně, dostal jsem efko za svůj závěrečný projekt, i když to byla ta nejjednodušší věc. Šlo zkrátka jen o to, přišít k sobě dva úplně stejně dlouhé kusky nylonové látky. To se však ukázalo být nad moje schopnosti, stejně jako skoro všechno, co vyžadovalo nějakou pitomou dovednost, o které jsem věděl, že ji nikdy nebudu potřebovat. Z nějakého důvodu jsem učitelce ležel v žaludku a moc ji těšilo, že si se mnou bude moct vyřídit účty. V matice jsem nebyl žádný lumen, ale tohle jsem si spočítat uměl. Nesouhlasila s tím, že mi pomůže, ale že mě bude mučit. A že pro mě bude nemožné uspět. Bylo to, jako by mě učila moje vlastní matka.

Cítil jsem, že se mi v hrudi probouzí jakýsi neznámý pocit smutku. Můj životní sen o hraní baseballu se rozplynul. Kromě punk rocku, chlastu a šoustání to byla jediná věc, na které mi v životě záleželo. Zase ze mě byl jen kus hovna, vhodný leda tak jako základ do kupy hnoje.

„Děkuju, že jste mi otevřela oči, paní Stevensová. Myslím, že nemám jinou možnost než vaši štědrou nabídku odmítnout.“

Otočil jsem se a odešel.

Když jsem ten den přišel na trénink, pozdě, a podával trenérovi pečlivě složený dres, vypadal, že začne brečet. Nebo jsem to možná byl já, kdo se tak cítil.

„Mrzí mě to, trenére,“ řekl jsem, „ale nebudu hrát s cinknutýma kostkama. Nedokážu to. Nikdy neměla v úmyslu nechat mě to zvládnout.“

Jen stěží jsem prolezl střední školou. Průměr známek horší D minus na vysvědčení byl fraškou, kterou mělo na svědomí pár tátových soucitných kolegů. Dokončil jsem roční protidrogovou a protialkoholní léčbu a soudem pověřený právní zástupce pak požádal, aby byly vymazány všechny záznamy mých deliktů, ať už jsem je spáchal v dospělosti, nebo jako mladistvý. Přestěhoval jsem se na sídliště dvoudomků, které sloužilo jako ubytování pro vysokoškoláky, pracoval pro majitele, celé dny jsem šamponoval koberce a celé noci trávil na párty, prodával trávu a LSD. Jednou pozdě odpoledne jsem si dal moc LSD a měl extrémně dlouhý a extrémně zlý trip. Kamarádi mě museli srolovat do koberce, abych se nemohl hýbat. Druhý den jsem si potáhl z bongu a to mě katapultovalo přímo zpátky do LSD noční můry. Kdykoliv jsem se pak pokoušel hulit trávu, vždycky mě to teleportovalo na stejné děsivé místo. Moje taktika trvale užívat marihuanu a LSD a tím se vyhnout alkoholu šla do kytek. Alkoholu jsem totálně propadl.

Skoro pokaždé když jsem pil, jsem měl okno. Vlastnil jsem Yamahu 750. Původně jsem si vyhlídl ojetý chopper značky

Triumph, ale nestačily mi na něj peníze, a tak jsem se utěšil koupí japonské motorky, kterou jsem považoval za horší stroj. I tak jsem tu sedmsetpadesátku a pocit svobody, který mi poskytovala, když jsem na ní jel, miloval. Často jsem jezdil stovky kilometrů, opilý a úplně mimo, bez helmy, protože zákon, který by její nošení nařizoval, neexistoval. K sobě jsem vždycky přišel v nějakém neznámém ošuntělém motelu, dopotácel se k recepci a zeptal se: „Kolik je hodin?“ a „Co je dnes za den?“ a pak „Co je tohle za město?“ Hlava mi tepala přišernou kocovinou a já bloudil nějakým podělaným zapadákem, na který jsem si ani za mák nepamatoval, dokud jsem nenašel svou motorku. Nějakým zázrakem se mi dařilo tuhle svou bláznivou rutinu páchat znovu a znovu a neumřít při tom. Pokaždé když jsem musel zastavit na červenou, mi ten krám spadl. Byl jsem příliš opilý na to, abych motorku udržel vestoje, a tak jsme se já i moje mašina vždycky neškodně svalili na bok.

Deborah, moje holka ze střední, skončila s vysokou, vrátila se do města a přestěhovala se ke mně. Rozhodl jsem se, že nechám pití, a pak jsem strávil ďábelský rok tím, že jsem se opakovaně neúspěšně pokoušel přestat. Nedokázal jsem překonat páteční noc. To jsem pil čtyřicet hodin v kuse, žádné drogy, jen chlast a žádný spánek. Potom jsem byl vždycky dvacet čtyři hodin v bezvědomí. Pak čtyřicet osm hodin *deliria tremens*. Ležel jsem v posteli na zádech s velkým černým telefonem s otočnou číselnicí položeným na hrudi a chystal se vytočit záchranku, protože jsem si byl jistý, že každou chvíli umřu.

S příchodem pátku, ať už jsem se snažil zůstat střízlivý, jak jsem chtěl, to se mnou s přibývajícimi hodinami šilo čím dál tím víc, dokud jsem to v určitý mučivý okamžik nezabalil a neudělal to znovu. Byl to nesnesitelný kolotoč, který se na mě podepisoval takovým způsobem, psychicky i fyzicky, že jsem vážně přemýšlel o sebevraždě. Jestliže je tohle život, který mě čeká, to už by bylo lepší být mrtvý.

Když jsem během sklizně pracoval jako pomocník mecha- nika na místních hrachových polích, rozhodl jsem se odjet do Las Vegas, kde mi bratranec nabídl práci ve své restaura- ci. Den předtím, než jsem měl opustit svůj nádenický život na vidláckém washingtonském venkově, jsem měl pracovní úraz, při kterém mi traktor rozdrtil nohy. Byl jsem upoutaný na lůžko, bez sebe vzteky a mučila mě bolest. Bylo to, jako bych z Ellensburgu nikdy neměl uniknout živý.

Tou dobou už se mnou Deborah došla trpělivost a nechala mě kvůli svému šéfovi z pizzerie. Vzteky jsem vybil berlemi všechna okna v bytě a propadl se do zádumčivého zoufalství. Po třech dnech beze spánku plných nepřetržitě tiché zuřivosti jsem si uvědomil, že uplynula páteční noc a já se nenapil. O to jsem se pokoušel rok.

Ještě než jsem vůbec dosáhl plnoletosti, místní si mě za- škatulkovali coby obecního ožralu. V osmnácti jsem měl plnovous a začal jsem pít v barech, opíjel se domrtva a při- tahoval pozornost způsobem, který často končil násilím. Nejednou jsem se probudil v base a musel si z tváře opatrně odlepit polštář, co k ní byl přilepený mou vlastní krví. Teď, když jsem byl díky zlomenému srdci střízlivý, rozvinula se u mě těžká nespavost a noci jsem trávil pěšími toulkami po Ellensburgu, na kterých jsem si zapaloval jednu cigaretu od druhé. Čas od času mě zastavila policejní hlídka a zpoví- dala mě. Otravovali mě odjakživa, a když viděli, že nejsem opilý a nic jsem neudělal, a museli mě nechat jít, působilo mi to jisté uspokojení. Těsně před jednadvacátými narozeninami jsem se navzdory všem očekáváním ocitl v roli rockového zpěváka v undergroundové kapele, která měla tah na branku a díky které jsem neměl nouzi o ženskou společnost. Díky- bohu že mě Deborah nechala.

Když jsem viděl Vana Connera poprvé, byl to malý kluk. Chodil jsem na základku, kam jsem zrovna mířil, a on ležel v malém zahradním bazénku v předzahrádce Connerovic domu a usmíval se na mě.

V osmatisícovém městečku to znamenalo, že jsem od té doby věděl, o koho jde, ale nestýkali jsme se. Znovu jsme se potkali náhodou, když jsem byl v posledním ročníku na střední a odpykával si trest ve vazební věznici pro mladistvé. On byl teprve ve druháku, ale za šest let to byl jediný další člověk z Ellensburgu, který dokázal ocenit punk. On i jeho bratr Lee byli obrovští, měřili přes sto osmdesát centimetrů a vážili kolem sto třiceti kilo. Van chodíval ke mně do bytu, kupoval si a kouřil trávu a společně jsme se smáli a poslouchali desky.

Znovu jsem na něj narazil, když jsem skončil s pitím.

„Čau, rád tě vidím! Jak to jde? Co teď děláš?“

„Vlastně nic moc, koukám se po práci. Potřebuju vydělat nějaký prachy a vypadnout odsud. Trávu už neprodávám. Dokonce už ani nekouřím. Ani nepiju.“

„Poslouchej, víš co? Zrovna dneska můj táta mluvil o tom, že potřebujem někoho, kdo by pro náš podnik dělal exekutorskou prácičku. Ty bys na to byl přímo ideální.“

„A to znamená co?“ Zaujalo mě to.

„Sháníme někoho, kdo by přinesl zpátky televize a video-přehrávače od toho póvlu z karavanů, co neplatí splátky.“

„No do hajzlu, to zní dobře. Kdy můžu začít?“

„Můžeš začít klidně hned. Pojdme se domluvit s Garym.“

Přišlo mi trochu divné, že kdykoliv Van mluvil o svých rodičích, používal jejich křestní jména, ale že je jejich rodina výstřední, to se ve městě vědělo. Měli sedm dětí a čtyři z nich byly na svůj věk abnormálně velké. Popravdě byly velké na jakýkoliv věk. Gary Conner byl bývalý ředitel základní školy, který vedl nejoblíbenější videopůjčovnu ve městě, kde půjčoval nejrůznější videa a prodával elektroniku

na splátky hlavně lidem s nižšími příjmy. Zaměstnal mě okamžitě.

Když se můj otec stal poustevníkem a odstěhoval se do chaty v Kaskádovém pohoří na místo, kam se dalo od nejbližší cesty a zpátky dostat jedině ve sněžnicích, daroval mi svou dodávku. Byl to Chevy z triapadesátého roku s manuálním řazením a třemi rychlostmi. Začal jsem jezdit na jednodenní výlety po celém okrese a bral jsem lidem věci, které mi nechtěli dát. Byl jsem docela velký chlap, měl jsem skoro metr devadesát a přes osmdesát kilo. Na washingtonském venkově bylo násilí běžná a banální věc, asi jako fastfood – něco, s čím jste prostě vyrůstali. Rychle jsem se naučil nenechat si srát na hlavu. Když jsem byl malý, Duzenski mně ukázal, jak dát okamžitě pěstí komukoliv, kdo mě zkusí šikanovat. Pro samotáře, co má jen pár kamarádů, vyvrhele a alkoholika, často se zpíjejícího domrtva, to byla užitečná lekce. Jenže tenhle rozhodující první úder často spor nevyřešil definitivně, a tak se násilí zkrátka stalo dalším způsobem komunikace, druhým jazykem, kterým jsem brzy mluvil plynně.

Vidláci a chudšasové, kterým jsem musel brát věci, byli taky z docela tuhého těsta. Při práci jsem s sebou nosil hliníkovou baseballku a pistoli ráže .22, která pořádně zanášela doprava. S lidmi jsem se dostával do křížku skoro denně, ale věci, pro které jsem přišel, se mi většinou podařilo získat. Několikrát jsem dopustil, že moje rozvaha zvítězila nad odvahou, a musel jsem se za Garym vrátit s prázdnou. Nezbylo mu než se s neplatičem soudit a já jsem tím přišel o provizi, ale sere pes, zabít někoho kvůli televizi za to nestálo.

Do obchodu se vcházelo zadními dveřmi, které vedly do obrovské místnosti v jeho zadní části, kde Van s Leem, svým o několik let starším bratrem, zkoušeli se svojí kapelou: Van zpíval, Lee byl kytarista, Mark Pickerel, mladý vzorník, který pravidelně chodil do kostela, hrál na bicí a další kluk na baskytaru. Jednou večer jsem stál za dveřmi a poslou-

chal je, jak si procházejí píseň od Echo and the Bunnymen. *Do prdele, to vůbec není zlý*, říkal jsem si.

Gary mi nakonec nabídl práci za pultem, protože jsem jeho seznam pohledávek z větší části vyčistil a jemu se nedařilo pro svůj byznys nadchnout vlastní děti.

„Člověče, máš pořád ty svoje bicí?“ zeptal se mě jednou Van, když jsme v obchodě byli sami dva. Souprava nebyla kompletní, obsahovala jen kotel, ride činel a hajtku, co jsem vyměnil za trochu trávy s jedním týpkem, se kterým jsem dělal v restauraci.

„Ne, vole, zbavil jsem se jich.“

„Pickerel a já už máme po krk hraní s Leem. Chceme založit novou kapelu. On bude zpívat a já hrát na kytaru. Chtěli bysme tě za bicíma.“

„Vane, já ale kurva na bicí neumím. Seš magor? Sorry, kámo, to fakt ne, ale dík.“

„To bude v pohodě. Pickerel tě to naučí. Seš jedinej z lidí, co známe, kdo ujíždí na stejný muzice jako my.“

Mladý Mark Pickerel už bubny ovládal hodně dobře a byl výborný zpěvák. Van a Pickerel neměli Leeiho rádi a chtěli hrát bez něj.

„Nechám si to projít hlavou, ale nemůžu ti slíbit, že se mnou můžeš počítat.“

Jejich bývalá kapela hrávala pro nezúčastněné publikum na školních večírcích, akcích v kostele a místních koncertech, které si sami organizovali, jednak covery punkových písniček a jednak novou vlnu. To mi přišlo úplně marné. Nikam to nevedlo.

Jednou večer jsem musel Garymu přinést něco z práce domů a jeho družná žena Cathy trvala na tom, abych zůstal na večeři, přestože tam nebyl můj kamarád Van.

„Baví tě pracovat v našem obchodě, Marku? Slyšela jsem, že se ti hodně líbí stejná muzika jako našim chlapcům.“

„Ano, paní Connerová, líbí se mi moc, děkuju, že jste mi dali práci. Než jsem poznal Vana, nikdy jsem nepotkal nikoho,

kdo by měl rád stejnou hudbu jako já. Takže pro mě to, že jsme se stali přáteli, hodně znamená.“

„Hm, a to asi víš, že Lee píše svoje vlastní písničky, že ano? Myslím, že jsou moc dobré. Lee! Lee!“ zakřičela od kuchyňského stolu.

Odněkud z domu se ozval rozzlobený hlas.

„Co je? Nech mě bejt. Zrovna na něčem dělám, do prdele!“

Jen jsem předpokládal, že hlas patří Leemu. Vídal jsem ho, ale nikdy jsem s ním nemluvil.

„Lee! Vylez, pojď sem, vem Marka k sobě do pokoje a předveď mu svoje písničky!“

Lee naklusal do kuchyně. Aniž se mi podíval do očí, řekl: „Tak pojď, ne?“

Následoval jsem ho do jeho pokoje. Byl vyzdobený tak, že působil spíš jako karikatura psychedelie, jako set ze *Studia Kamarád*. Ze zdí natřených nafialovo a nazeleno visely ornamentální hipísácké tapiserie. Co je tenhle týpek zač? Je snad fanda Grateful Dead?

„Ehm, teď pracuju na takový písničce, chceš ji slyšet?“

To jsem sice chtěl, ale nejdřív jsem se musel zeptat: „Co je to za kazeták?“

Ještě nikdy jsem nikoho neviděl nahrávat si vlastní hudbu.

„To není kazeták, to je Tascam, čtyřstopej kazetovej záznamník. Na každou pásku nahraju jinej nástroj, pak je smíchám a je z toho demíčko.“

„A co zpěv? Ten na to nahraješ taky?“

„Jo, můžu tím pásku prohnat znovu, nahrát dva nástroje na jednu a tím získám víc stop a pak můžu na jinou nahrát zpěv,“ řekl a já mu vůbec nerozuměl. „Každopádně, tady je moje nová věc.“

Podal mi sluchátka, já si je nasadil a on stiskl play. Byla to rychlá, surová hudba s výraznou kytarou. Píseň byla plná motivů, které jsem nemohl dostat z hlavy, a vokální part byl překvapivě chytlavý. Slovům jsem moc nerozuměl, ale ta,

která jsem pochytil, se mi zdála celkem otřepaná. Navzdory hloupoučkému textu jsem poznal, že na tom demu je něco zajímavého, mělo velký potenciál. Ohromilo mě, že to stvořil tenhle divný týpek ve svém pokoji.

„Tak to je paráda! Kolik už takových nahrávek máš?“

„Zatím asi něco mezi padesáti a sedmdesáti. Už nahrávám pár let.“

„Ježíšikriste!“

Nemohl jsem uvěřit, že úplně sám napsal tolik písniček. Van se o téhle stránce života svého bratra nikdy nezminil.

„Mohl bych si toho poslechnout víc?“

Dalších pár hodin jsem strávil sám s Leem v jeho pokoji a pozorně jsem si poslechl hromadu chytlavých, jen nahrubo nahozených songů ve stylu šedesátkových garážových kapel. Neměl jsem tušení, že by Lee nebo kdokoliv jiný z tohohle města byl něčeho podobného schopný.

„Hej, pustím ti další novou věc.“ Pustil mi ještě jednu píseň ve stejném duchu jako ostatní.

„Chceš si v ní něco zazpívat? Van mi vyprávěl o tvój první kapele.“

Když mi bylo patnáct, pracoval jsem jako údržbář v podniku Hi-Way Grill, kde mě naverbovali, abych zpíval v trapné kapele s jejich dvěma kucháři. Vydržel jsem v ní přesně jeden koncert, než mě vyhodili, a to na nudné oslavě, kde jsme zahráli covery Styx, Van Halen a píseň „My Sharona“.

Když Lee navrhl, že bych mohl zazpívat něco do jeho písničky, zasmál jsem se, ale tenhle poděs, jeho čtyřstopá mašinka a písně mě zaujali. Během následující hodiny jsme společně dali dohromady sentimentální text a vokální part, který se nám zdál vhodný pro tenhle retro garážový song. Moje vokály jsme nahráli v pokoji a vznikla trapná píseň, kterou jsme nazvali „Pictures in My Mind“.

Cestou domů jsem v autě přemýšlel o tom, co jsem zrovna zažil. Van a Pickerel se Leeho chtěli zbavit, ale já si psaní

a nahrávání vokálů pro tohohle zvláštního, skoro němého týpka užil. Proč chtějí odkopnout jediného kluka, který tvoří původní hudbu a jako jediný se nespokojí s hraním coverů jako každá jiná pitomá kapela ve městě? Lee měl nakročeno zajímavým směrem a já toho chtěl být součástí.

„Tak jsem slyšel, že jste spolu s Leem včera večer napsali písničku,“ oznámil mi Van, když jsem ho potkal druhý den v práci. „To seš teď jako jeho novej kámoš, jo? Protože to bys byl první, kterýho kdy měl.“

„Tak bych to úplně nenazval. Není zrovna jednoduchý si s ním pokecat. Ale jestli ho vykopnete, tak jste blázni. Proč jsi mi nikdy neřekl o všech těch písničkách, který napsal? Sedmdesáti pěti písničkách, ty vole? Dost jsem si jich poslechl, kámo. Je nadanej. Slova teda potřebujou hodně překopat, ale kromě těch pochybných kytarových sól, co hraje přes všechno, jsou ty songy dost v pohodě. Umí napsat zatraceně chytlavý háčky.“

Van vypadal zmateně.

„Hm, nikdy jsem o tom vlastně nepřemejšlel,“ řekl. „Vždycky jsem to bral tak, že je to jeho koníček a že hlavní je pro nás hraní coverů.“

„Tak tos popletl, je to přesně naopak. Hrát vlastní tvorbu je jedinej způsob, jak bejt opravdová kapela. Něco ti povím, budu s tebou a Pickerelem v kapele, ale jenom pod podmínkou, že vezmete tvýho bráchu zpátky a budeme hrát jeho vlastní songy.“

Van minutu mlčel.

„Dobrá. Moje máma stejně šilela, když se dozvěděla, že jsme ho vykopli. Budeš muset zpívat. Já budu hrát na basu. Pix zůstane za bicíma.“

„Platí,“ řekl jsem.

Kapelu jsme pojmenovali po kytarovém pedálu Screaming Tree od Electro-Harmonix. Bylo to dost ironické, protože to byl zesilovač výšek a Lee měl už tak ten nejtenčí, nejpronikavější, nejhnusnější kytarový tón.

Časem se ukázalo, že s Leem nedokážeme normálně vycházet. Zatraceně jsem se snažil chovat se k němu přátelsky, ale bylo to jako mluvit do dubu. Měl jen dvě polohy – němou, nebo rozzuřenou. Často jsem ho slyšel, jak po telefonu rve na svého otce: „Jebu na tebe, Gary!“ Podnikovou pokladnu považoval za svůj osobní bankovní účet. Vždycky vešel do obchodu, popadl pár stovek dolarů, řekl svému otci, ať táhne do prdele, a zase odešel.

Bez ohledu na to, jak moc nás ten první večer bavilo trávit spolu čas a nahrávat, už nikdy mě znovu nepožádal, abych do písničky přispěl svým vokálem nebo k ní napsal slova. I když jsem musel uznat, že má talent na skládání chytlavých háčků, všechno ostatní mi začalo šíleně lézt na nervy. Jeho texty ani nemohly být horší, byly plné neupřímných veršů o motýlcích, duhách, usmívajících se kočkách, zkrátka bezvýznamný odpad toho nejhrubšího zrna. Zkoušel jsem všechno možné, abych ho navedl na nějaké husté téma, na něco aktuálního, ale nešlo to. Jeho slova už byla vždycky pevně provázaná s celým songem, háčkem i melodií. Znova a znova jsem se je snažil měnit tak, aby foneticky seděla a zároveň vyjadřovala něco osobního. Byl to k zbláznění těžký boj, který jsem zřídka, jestli vůbec někdy vyhrál.

Ale pokud mě kapela Screaming Trees mohla dostat pryč z Ellensburgu... Co jsem si jen pamatoval, vždycky jsem tohle zapadlé vidlácké městečko nenáviděl. Nesnášel jsem zemědělece pěstující seno a dobytkaře, tu nevzdělanou, pravcově smýšlející bělošskou cháturu, bez přestání tlachající o počasí. Nemohl jsem vystát to neustálé bičování větrem, který všude roznášel příšerný puch kravinců. Věděl jsem, že venku na mě čeká celý svět, a opakovaně jsem se snažil odsud uniknout. V patnácti jsem se zapsal do Národní gardy a protrápil se osmihodinovým testem, kterému jsem rozuměl asi tak dobře, jako by byl psaný hieroglyfy. Nechával jsem jednu stránku za druhou úplně prázdnou a nebyl jsem s to pochopit

jedinou zatracenou věc. Když jsem se pak dozvěděl, že jsem se kvalifikoval jen na nejnižší možné pozice, kde bych byl ten poslední článek řetězu, žadonil jsem u otce, aby odvolal souhlas s mým nasazením. Přidal jsem se k cirkusu, ale brzy mě vyhodili, překvapivě proto, že jsem si odmítl nechat ostříhat vlasy. Špatné známky a vězeňský trest zničily moji baseballovou kariéru a zabránily mi tak odsud odejít. A pak se to znovu podařilo mým zmrzačeným nohám. Cítil jsem se, jako by mě někdo proklel, jako uvězněný v bludném kruhu nesmyslné práce a drobné kriminality, donekonečna jsem kroužil po městě s pohledem upřeným do prázdna a zoufale toužil utéct své rodné hroudě a nakažlivé temnotě, kterou plodila a která ve mně bujela.

Vždycky mě silně fascinovaly zvrácené a podivné věci. Jako čerstvě náctiletý jsem viděl starožitnou fotku muže potetovaného po celém těle a okamžitě jsem se začal sám tetovat jehlou na šití omotanou nití, namáčenou v lahvičce indického inkoustu, kterou jsem ukradl v univerzitním knihkupectví. Byla to neumělá tetování, jako z vězení, ale v okamžiku, kdy jsem uviděl tu fotku, jsem věděl, že jednou jimi budu pokrytý. Když se mi dostala do rukou kniha Williama Burroughse *Fet'ák*, bylo mi tehdy jasné, že jednou budu taky závislý na heroinu. V deseti jsem šmátral pod sedátky místního fotbalového stadionu a objevil netknutý výtisk *Venušina pahorku* od Anaïs Nin. Vymýšlel jsem si sexuální fantazie a tajné sexuální obsese všech možných druhů a typů. Chtěl jsem vzrušení, dobrodružství, zvrácenost, perverzi, cokoliv, všechno... V tomhle prašném, izolovaném vidlákově by mě něco takového nikdy nepotkalo. Jestliže mi naše kapela mohla zajistit, že se odtud dostanu a budu mít život, po kterém jsem toužil, stálo to za všechny těžkosti, potupu a muka.

2 KŘEHKÉ KRÁLOVSTVÍ

Pouhých šest měsíců po první zkoušce jsme se Screaming Trees zamířili do nahrávacího studia Creative Fire v Ellensburgu a nahráli demo, které produkoval Steve Fisk. Jmenovalo se *Other Worlds* a nestydatě kopírovalo garage rock šedesátých let. Vyšlo pod hlavičkou vydavatelství Velvetone, které vlastnil majitel studia. Jediná další nahrávka, kterou vydalo, byla trapná sračka s názvem *Winnebago Weekend*, album rádobý vtipných písní o radostech života v karavanu.

Calvin Johnson, můj známý z dětství, který se odstěhoval, ještě když jsme chodili na základku, teď žil v Olympii a byl úspěšný undergroundový muzikant. Jeho kapela Beat Happening byla ukázkovým příkladem pohodového, chytlavého a svérázného primitivismu. Jejich hudbu a Calvinův jedinečně neotřelý zpěv a styl vystupování jsem miloval. Calvin měl vydavatelství, které se jmenovalo K a vydávalo jen kazety. Steve Fisk byl jejich dobrý kámoš a label K začal distribuovat naše kazetové EP a pomáhal nám shánět koncerty.

Jen pár úvodních vteřin prvního songu našeho prvního koncertu na západě Washingtonu stačilo k tomu, abych pochopil, k čemu jsem se přimotal. Lee Conner začal s úderem první noty absolutně bláznit. Dupal, při hraní pravou rukou vytáčel kola, běsnil tam a zpět po celém pódiu jako maniak. Z bezbřehé drzosti jeho výkonu mi spadla čelist a stejně tak každému z nepočetného publika. Něco takového jsem vůbec nečekal. Nic nenasvědčovalo tomu, že se Lee, jakmile se